

Qeqqata Kommunian

Ældretalsmandens Rejserapport 2024

Juni 2024

Utoqqaat pillugit oqaaseqartartoq / Ældretalsmanden

Oqarasuaat / Telefon: +299 54 47 07 • E-mail: utoqqaat@nanoq.gl

Josefip aqqutaa B-749 • 3921 Narsaq, Kalaallit Nunaat, Grønland • www.utoqqaat.gl

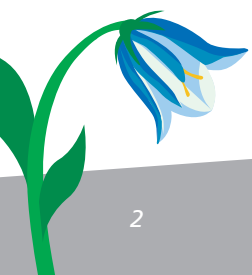
Udgiver: Ældretalsmanden – Josefip aqputaa 749, 3921 Narsaq,
Kalaallit Nunaat – www.utoqqaat.gl

Udgivelse: Oktober 2024

Redaktør: Ældretalsmand Kiista P. Isaksen

Oversætter: Jensine Berthelsen

Fotos: Ældretalsmanden

Forord

Lovgrundlaget for Ældretalsmanden i Grønland er Inatsisartutlov nr. 37, af 28. November 2019, i 2023 blev den grønlandske betegnelse ændret: Utoqqaat pillugit oqaaseqartartoq/ældretalsmand.

Nærværende rejserapport er udtalelse om de ældres vilkår. Rapporten er blevet til efter besøg og samtale med de ældre der bor på på alderdomshjemmene, samtaler med pårørende, samtaler med de ansatte, samtale med de ansatte i hjemmeplejen, brugere af hjemmeplejen, resultater af borgermøder samt efter samtaler med andre relevante instanser.

Nærværende rapport er ikke en tilsynsrapport, beslutningsrapport eller videnskabelig rapport for de faktiske forhold.

Orienteringsrejsen i Qeqqata Kommunia foregik i tidsrummet fra 31. maj til 7. juni 2024.

Formålet med orienteringsrejsen i Qeqqata Kommunia var at få indsigt i forholdene for de ældre, henholdsvis i Sisimiut igennem fysisk tilstedeværelse og i Maniitsoq igennem elektroniske møder, at deltage i ældreorganisationen Kattuffik Utoqqaat Nipaat's generalforsamling, at mødes med ældre, deres pårørende, medarbejdere, borgere og ikke mindst repræsentanter for den kommunale myndighed der arbejder med de ældre.

På trods af at forsinkelser under rejsen gav os nogle forhindringer, lykkedes det at gennemføre hele vores planer for rejsen. Da det endnu ikke er muligt at holde digitale møder med byggerne i Qeqqata Kommunia, har vi aftalt at disse møder bliver afviklet senere, når mulighederne er til stede.

Jeg har igennem møder med ikke mindre end 150 ældre borgere i Qeqqata Kommunia, samt ved min deltagelse i ældreorganisationens generalforsamling fået god indblik i de ældres vilkår.

Vi har bemærket at der er forskellige vilkår for de ældre i Qeqqata Kommunia, generelt set bemærker vi dog at de ældre, set i forhold til deres behov, kommer med rosende bemærkninger til deres vilkår. Men der var samtidigt klare budskaber om at de ældre der bor i alderdomshjemmet i Sisimiut har store udfordringer med maden, for samtlige ældre vi har talt med savner at få traditionelle grønlandske fødevarer. Mens der i Maniitsoq er udfordringer med personalemangel.

I henhold til lovgivningen skal jeg som ældretalsmand arbejde på at sikre og fremme ældres muligheder og interesser samt rette fokus på og informere om ældres vilkår i samfundet.

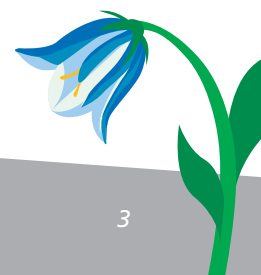
Ikke mindst skal jeg formidle information om ældre, tale deres sag i den offentlige debat samt arbejde på at give ældre bedre muligheder for at deltage i debatten og påvirke samfundsudviklingen.

Jeg vil rette et stort tak til de mange ældre borgere der har fortalt os om deres levevilkår under denne rejse. Hertil også takke deres pårørende – medarbejdere og politikere – samt andre vi under rejsen har talt med og holdt møder med. Slutteligt vil jeg takke Qeqqata Kommunia for at stille udstyr til rådighed i forbindelse med de elektroniske møder vi har afholdt i forbindelse med orienteringsrejsen.

Med venlig hilsen

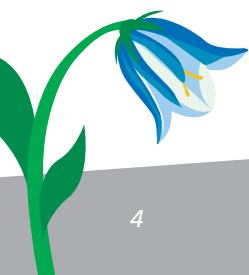

Kiista P. Isaksen

Indhold

Forord	3
Der er sket ændringer af planerne som følger af forsinkelser under rejsen	5
Samtaler med de ældre	6
Ældretalsmanden	6
Formål	6
Erfarne ældre;	7
Åbent borgermøde på forsamlingshuset med præsentation, møde og høring;	8
Teamsmøde/elektronisk møde – Qeqqata Kommunia, Maniitsoq og Sisimiut	11
Der er 42 sengepladser på alderdomshjemmet i Maniitsoq, og der er to aflastningspladser.....	12
Oplysninger om alderdomshjemmet Qupanuk i Sisimiut;	13
Utoqqaat illuat Qupanuk, Sisimiut	14
Følgende overordnede budskaber kom de ældre, der har ønsket individuelle samtaler med;.....	16
Ældreorganisationen Kattuffik Utoqqaat Nipaats generalforsamling samt andre arrangementer vi deltog i.....	19
Kattuffik Utoqqaat Nipaas, ældreorganisationens generalforsamling;	20
Valg af hovedbestyrelse:.....	21
Hjemmehjælp, I Sisimiut og Maniitsoq.....	22
Vi besøgte en hjemmehjælpsbruger på 79 år, som er blevet alene i vedkommendes hjem.....	23
Rettigheder.....	23
Samtlige deltagere i vores samtaler, de ældre, deres pårørende og medarbejdere er anonymiseret	24
Inklusion af ældre:	24
Personer med handicap og demente borgere under 67 år og som bor på alderdomshjemmene	25
Formidling til myndigheder, Kommunens reaktion.....	26
Konklusion:.....	27

Der er sket ændringer af planerne som følger af forsinkelser under rejsen

Vi blev forhindret i at rejse fra Nuuk onsdag den 29. maj, derfor arbejdede vi fra departementet fra onsdag frem til fredag. Vi lavede ændringer af aftaler.

Vi lavede nye aftaler som skulle foregå elektronisk igennem Teams.

Samtaler igennem Teams under opholdet i Nuuk:

I **Sisimiut**, hvor vi holdt elektronisk møde med lederen af alderdomshjemmet, souchefen i demensafdelingen, lederne af hjemmeplejen.

I **Maniitsoq** hvor vi holdt møde med lederen af alderdomshjemmet samt lederen af hjemmeplejen i Maniitsoq.

➡ **FREDAG 31. MAJ**

Kl. 17.20 Afrejse fra Nuuk til Sisimiut

➡ **SØNDAG 2. JUNI**

Kl. 09.00-12.00 samtaler med beboere på alderdomshjemmet i Sisimiut

Kl. 13.00-16.00 Fællesmøde med beboere, pårørende samt medarbejdere på alderdomshjemmet.

➡ **MANDAG, TIRSDAG 3. OG 4. JUNI**

Præsentationsmøde med beboere og medarbejdere på alderdomshjemmet i Sisimiut.

Præsentationsmøde igennem Teams med beboere og medarbejdere i Maniitsoq.

Deltagelse i kirkegang med ældreorganisationen Kattuffik Utoqqaat Nipaas.

Besøg hos hjemmeplejen.

Møder igennem Teams fra kommunekontoret med de ældre i Maniitsoq og Sisimiut.

Åben borgermøde i forsamlingshuset om aftenen, hvor jeg fremlagde ældretalsmandens arbejde og holdt møde med borgerne.

Besøg hos de ældres mødested "Inneruulat", hvor vi også gennemførte samtaler

➡ **ONSDAG 5. JUNI**

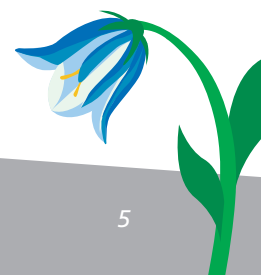
Deltagelse i ældreorganisationen Kattuffik Utoqqaat Nipaas generalforsamling

➡ **TORSdag 6. JUNI**

Orienteringsmøde med borgemester i Qeqqata Kommunian Borgmester Malik Berthelsen, samt medlemmer af velfærdsudvalget og ansatte om hvad vi har indhentet af oplysninger igennem vores besøg. Ligeledes indgik vi en samarbejdsaftale mellem Ældretalsmanden og Qeqqata Kommunia om digitale møder vedrørende arbejde for at få forbedret de ældres vilkår i Qeqqata Kommunia.

➡ **FREDAG 7. JUNI**

Vi rejste fra Sisimiut om morgenen, var på gennemrejse i Kangerlussuaq og Maniitsoq. Vi strandede i Nuuk og efter overnatning der og lørdag morgen kl. 09:00 var vi på lufthavnen, men af vejrlige grunde opholdte vi os hele dagen på lufthavnen ankom vi til vores hjemdestination om aftenen.

Samtaler med de ældre

For at kunne danne et godt indsigts og vurdering af de ældres vilkår i Qeqqata Kommunia, gennemførte ældretalsmanden samtaler og møder.

Forud for ældretalsmandens rejse til Qeqqata Kommunia, blev der sørget for telefoniske og elektroniske samtaler via mails med alle involverede. Efterfølgende blev der holdt møder med ansatte, myndigheder der skal drage hensyn til ældrepleje.

Det er vigtigt for ældretalsmanden at sikre indsamling af viden på landsplan, herunder også i Qeqqata Kommunia, hvor de ældre og andre der har at gøre med de ældre får mulighed for at fremkomme med deres erfaringer.

Derfor har vi under vores orienteringsrejse gennemført så mange samtaler og møder som muligt, og dermed fået indblik i deres erfaringer samt i hvordan de ældre bliver hjulpet i forhold til deres behov.

Ældretalsmanden

I lovens § 8 er det bestemt at Ældretalsmanden har ret til at udtale sig frit om forhold, der vedrører Ældretalsmandens arbejdsområde.

Stk. 2. Ældretalsmanden kan alene udtale sig om forhold, der generelt omhandler ældre, og ikke om forhold, der omhandler enkeltpersoner.

Stk. 3. Ældretalsmanden kan alene afgive udtalelser. Ældretalsmanden kan ikke træffe afgørelser.

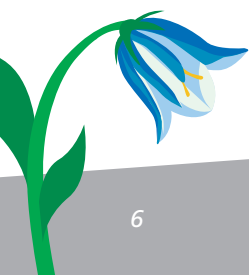
Jeg skal gøre opmærksom på at budskaberne fra beboerne, hjemmehjælpen, de ansatte og fra møderne under besøget i Qeqqata Kommunia, henholdsvis fra Sisimiut og Maniitsoq ikke er navngivet.

Under mit orienteringsrejse har jeg erfaret at der er forskellige vilkår på alderdomshjemmene. Derfor kan der opleves modsigende budskaber i nærværende rejserapport, det skyldes blandt andet at der kan være vidt forskellige forhold på alderdomshjemmene i de forskellige byer.

Formål

Ældretalsmanden er en politisk uafhængig institution, og skal ifølge lovgivningen sikre og fremme de ældres muligheder og interesser i samfundet, samt sætte fokus på de ældres vilkår og informere om dem.

Det er vigtigt at huske på at ældretalsmandens fysiske besøg på ældreinstitutioner og samtaler under sådanne besøg, ikke har til formål at træffe beslutninger eller at gennemføre tilsyn med myndighederne.

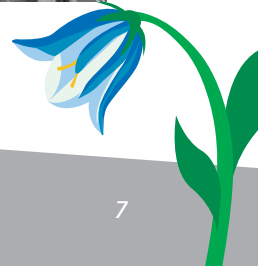
Erfarne ældre;

Som ældretalsmand finder jeg det vigtigt, at ældre får mulighed for at fremkomme med deres meninger, hertil er det ligeledes vigtigt at mødes med de ældre i deres nærmiljø for at høre de ældres muligheder og ønsker. De ældre har lang livserfaring og er dem der har størst kendskab til egne vilkår, det er derfor afgørende vigtigt at høre på de ældres budskaber, derigennem være med til at sikre at de ældre føler sig set og hørt og ikke mindst inkluderet.

I henhold til Ældretalsmandens pligt til at komme med rådgivning og vejledning, er der mulighed for at gennemføre individuelle samtaler, ligeledes er muligheden for at afholde åbne borgermøder blevet afviklet under besøget. Aktiviteterne under besøget har givet viden om generelle forhold de ældre lever under.

Som ældretalsmand har jeg under rejsen mødt ikke mindre end 150 borgere, ældre, deres pårørende, medarbejdere og andre relevante personer, og vi blev glædeligt overrasket over at kunne mødes med så mange mennesker. Dette viser at der er mange der ønsker at tale med ældretalsmanden.

Der skal være opmærksomhed på vikårene og rettighederne for ældre der er blevet plejekrævende, den ældres rettigheder for at få hjælp, hvad enten det drejer sig om hjemmehjælp, støtteperson eller at få betryggende hjælp i hjemmet.

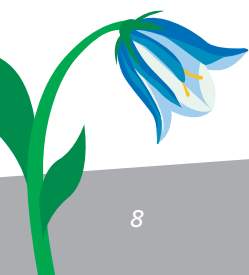
Åbent borgermøde på forsamlingshuset med præsentation, møde og høring;

Formålet var at præsentere Ældretalsmandens ansvar og pligter, at deltage i den almene debat om de ældres muligheder og interesser, at øge inklusionen af de ældre, samt at fremkomme med forslag til hvordan de ældres vilkår og muligheder kan fremmes og stabiliseres.

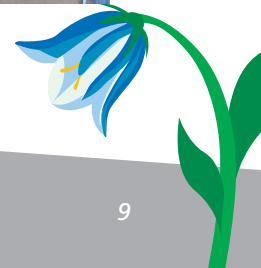
På borgermødet deltog ikke mindre end 70 borgere, der var en livlig, indholdsrig og udbytterig debat, som også var oplysende om de ældres vilkår for befolkningen. Det stod klart at der er behov for alsidig råd og vejledning i forhold til de ældres vilkår, herunder også rådgivning i forhold til det offentlige, myndighederne, organisationer og foreninger m.m..

Temaer der kom frem under debatten i overskriftsform;

- Det er bemærkelsesværdigt at der i alle instanser der beskæftiger sig med mennesker er tiltagende mangel på arbejdskraft, det er på tide at tale om behovet for at tilkalde arbejdskraft udefra og dermed sikre tilstrækkelig arbejdskraft. En af begrundelserne dertil er at der især er mangel på arbejdskraft i weekendene samt i lønudbetalingsdagene.
- På den anden side er der også tilbageholdenhed overfor arbejdskraft, der ikke har indsigt i vores kultur, sprog og vores værdier som samfund. Men overordnet set findes det vigtigst at der er god og stabil service, at der sikres tilstrækkelige medarbejdere der kan dække behov. Det blev fremhævet at tilkaldt arbejdskraft er gode til at udføre deres arbejde, og at der derfor er behov for nærmere drøftelse af muligheden.
- Der blev fremhævet ønske om at gode og stabile medarbejdere der beskæftiger sig med mennesker også skal have rimelige lønvilkår, blandt andet igennem indsatstilskud m.m.. og at disse bør kunne realiseres igennem samarbejde med organisationer. Konklusionen er at det er rimeligt at gode og stabile medarbejdere der beskæftiger sig med de ældre bør få mere i løn.
- Medarbejdere, der beskæftiger sig med mennesker skal sikres mulighed for kompetenceudvikling, at få mulighed for at udvikle sig fra ufaglært til uddannet medarbejder, som igen kan bane vej for fastholdelse af personale og dermed sikre at de der bliver hjulpet oplever de gode resultater. Dertil blev det som eksempel nævnt at der er erfaringer med positive resultater på alderdomshjemmet med kompetencegivende kurser og uddannelser.
- Der bør kunne stilles krav til personer der er i den arbejdsdygtige alder, det er for nemt at være afhængig af offentlig forsørgelse.
- De ældre har ikke råd til at rejse, især i forbindelse med dødsfald eller familiebesøg internt i Grønland, da rejsebilletter er meget dyre og vort land er så langstrakt, de ældre har heller ikke råd til at rejse ud af landet, da det er alt for dyrt. Som pensionist er det i det hele taget nærmest umuligt at kunne følge med. Derfor ville det ellers være naturligt at det offentlige afsætter flere midler til rejser i forbindelse med dødsfald.
- I forbindelse med hvordan det kan realiseres at kunne rejse billigere, blev servicekontrakterne nævnt som en mulighed. Dertil blev det også nævnt at kostbilletter, der typisk ligger på 125 kroner og som gives til passagere der er strandet, er alt for lidt i forhold til priserne i dag.
- Der blev gjort opmærksom på at ældre, der igennem deres liv har bidraget til deres fagorganisationer mister alle deres rettigheder, når de går på pension og at dette forhold bør rettes op, i det øjeblik de har mest brug for deres organisationer "mister" de som medlemmer deres rettigheder og dermed står de tilbage uden rettigheder.

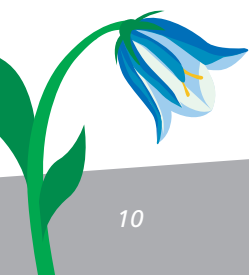

- Det blev drøftet at SIK heldigvis har skabt gode hjælpemuligheder for sine medlemmer og at organisationen yder god service, dog blev det også nævnt at der kan gå lang tid med sagsbehandling som kan synes at foregå for langsomt, da der kan være for lang ventetid, og at man derfor ikke når at komme rettidigt frem i forbindelse med alvorlig sygdom, og der er tilfælde hvor man når frem og den syge imellemtiden er afdøet ved døden.
- Der blev efterlyst klare oplysningskampagner fra organisationer man er medlem af, eksempelvis SISA – SIK – pension, der kan være bedre til at oplyse hvordan midlerne bliver brugt og hvordan systemet skal forstås.
- Ligeledes blev det fremhævet at det er vigtigt med oplysninger i forbindelse med overgang fra lønarbejder til pensionist, da der er behov for information og viden om rettigheder og pligter i forbindelse med overgangen.
- Da det nye år begyndte og der var udsigt til forbedrede forhold i forhold til pensionen, var der skabt stor optimisme, det er da også godt at langt de fleste har fået forbedrede økonomiske forhold, men det blev peget på at der stadig er flere som venter på en løsning som lovet.
- Når man kun har pensionen som indtægt og som skal dække alle faste udgifter er Tusass og internettet meget dyr. De er ellers uundværlige redskaber i dag.
- Qeqqata Kommunia blev rost for at have en ordning med at pensionister kan rejse til udlandet, da det giver mulighed for fælles oplevelser. På den anden side savnes der mulighed for lignende ordning internt i landet, nogle spørger hvad man skal i udlandet.

- Da vort lands strækning er så lang, er der ærgelse over at kystpassagerskibet ikke når frem til Qaanaaq.
- Der er utilfredshed med KNR, der landets medie, både på tv og radio er der alt for mange genudsendelser som er trættende. Nogle påberåber væk med meningsløse udsendelser, der bliver nævnt "Inuusuit show" som eksempel. Oplysninger, der baserer sig på faktiske forhold, og som er mere passende til forholdene i dag mangles og savnes. Men også udsendelser fra tidligere tider, som er mere meningsfyldte savnes.
- Samtlige deltagere under borgermødet mener at der ikke er tilstrækkelig opmærksomhed på at der er flere og flere demente i samfundet og at det er bekymrende og at det skaber bekymring for at de ældre i alle henseender anses et samfundsproblem.
- En deltager stiller spørgsmål ved om der er kendskab til hvor mange borgere der er i rullestol?

Teamsmøde/elektronisk møde – Qeqqata Kommunia, Maniitsoq og Sisimiut

Denne form for møde, hvor man, selvom man er langt væk fra hinanden, kan mødes og se hinanden er et rigtigt godt redskab, det giver de ældre mulighed for at mødes, og udveksle interesser igennem sådanne møder.

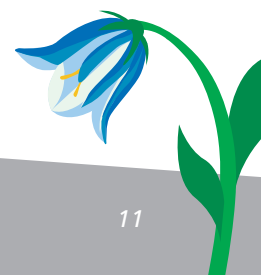
Under det omtalte møde deltog 26 ældre fra Maniitsoq og fem ældre fra Sisimiut.

Samtlige deltagere takkede ældretalsmanden og ønskede ældretalsmandsinstitutionen fortsat god arbejde.

Forskellige forhold i Qeqqata Kommunia;

Vi har gennemført samtaler med de ældre der bor på alderdomshjemmene og deres pårørende, ligesom vi havde et fællesmøde med dem.

Der blev afholdt Teamsmøde med beboerne på alderdomshjemmet "Neriusaaq" samt andre ældre. Der fremlagde ældretalsmanden sine arbejdsopgaver og pligter, derefter fik de ældre mulighed for at fremkomme med deres vilkår og forhold. Dette gav mig større indblik i hvordan de ældre i Maniitsoq, også dem der bor på alderdomshjemmet, har det til dagligt.

Der er 42 sengepladser på alderdomshjemmet i Maniitsoq, og der er to aflastningspladser.

Under mødet blev det fremhævet at der er mangel på arbejdskraft på alderdomshjemmet, såvel ufaglærte som faglærte. På tidspunkter hvor der er brug for arbejdskraft, opleves det at der er meget udeblivelser fra arbejdet ligesom der opstår mangel på arbejdskraft under afholdelser af ferie. Dertil nævnte beboerne at de er åbne for tilkaldt arbejdskraft, det der er vigtigst for dem er at de får den pleje de har brug for.

Der blev nævnt at der er mangel på pladser på alderdomshjemmet, det blev nævnt at der er psykisk syge som også bor på hjemmet, ligesom flere demente også har behov for plads på hjemmet.

Der bor syv psykisk syge på aldersdomshjemmet, de bør bo andre steder end på alderdomshjemmet, da det på ingen måde er betryggende for de ældre der også bor på alderdomshjemmet, det forhold er helt uacceptabelt siges det.

På mødet deltog en 50-årig beboer på alderdomshjemmet, der er blevet ramt af hjerneblødning, vedkommende beder indtrængende til at få mulighed for at få eget hjem, da vedkommende ikke finder det acceptabelt at bo iblandt de ældre.

Der er aktivitetsmuligheder som beboerne finder vigtigt, og som bliver planlagt i fælleskab med de ældre, da deres mening findes vigtigt, aktiviteterne er så vidt muligt varierende.

De ældre fortæller meget begejstret at de får besøg af børn, da det er meningsfyldt og livsbekræftende at få besøg af børnene.

En anden ting som de ældre er begejstrede for er at der kommer sangkor der kommer og synger for de ældre.

De ældre er også meget glade for "fest"-arrangementer for beboerne og personalet, både om foråret og efteråret.

Selvom det sker sjældent, er de ældre også glade for at de ældre der stadig har rørligheden, får mulighed for at tage på tur til hytten og til Kangaamiut.

De kommer ud i naturen om sommeren, hvor de også kan lave velduftende mad igennem ildsteder.

Der fortælles også om muligheden for at komme til en velfungerende aktivitetssted for ældre, der foregår fra mandag til fredag, der kan de selv bestemme hvilke aktiviteter de vil beskæftige sig med.

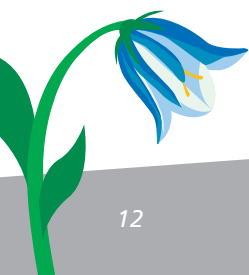
De fortæller også at de får mulighed for at være med til at plukke fugle de skal spise, at de er med til at flænse sæler og være med til at tilberede kødet der skal spises.

De ældre fortæller ligeledes at de er glade for at de om foråret kan deltage i "Wintergames", arrangeret af Neriusaaq i fem dage, hvor grønlandske lege er omdrejningspunktet.

Derudover kommer frivillige fra Efterskolen og tager de ældre med på tur, hvor de ældre kan nyde det friske luft.

Ikke mindst fortælles det at pårørende til de ældre der bor på alderdomshjemmet er en stor og aktiv del af de ældres hverdag. Det fremhæves også at de pårørende får mulighed for at overnatte på alderdomshjemmet, når deres ældste er syge.

De ældre savner indholdsrige udsendelser i KNR, der nævnes som eksempel oplæsningsudsendelser, fortællinger og børneudsendelser, de forholder sig også stærkt kritiske overfor ifølge dem meningsløse ungdomsudsendelser som hele tiden bliver genudsendt, og som de er trætte af.

Oplysninger om alderdomshjemmet Qupanuk i Sisimiut;

De har gode nu gode erfaringer med en anderledes arbejdsfordeling, der er bestemte medarbejdere om dagen, aftenen og natten, det har skabt glæde og tilfredshed iblandt medarbejderne.

Ved mangel på arbejdskraft bliver der ikke ringet op til den personale der har fri eller som ikke er på arbejde i henhold til aftaler, da de skal slappe af i deres fritid. Der bliver brugt interne vikarer i tilfælde af fravald på grund af sygdom.

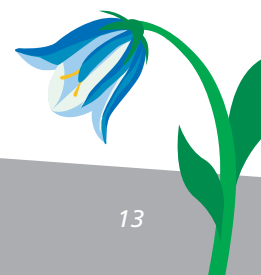
Medarbejderne arbejder 36 timer om ugen. Dette har medført færre sygemedlinger.

Til stor glæde for beboerne på alderdomshjemmet har de hver især faste kontaktpersoner iblandt personalet, det er personalet på dagholdet.

Det er vigtigt for alderdomshjemmet at personalet er uddannede, og dertil foregår der efteruddannelser og kurser.

Derudover har alderdomshjemmet et "3 hold skift"-system på demensafdelingen, som er blevet taget godt imod og som har et positivt resultat, da de demente kan genkende medarbejderne og føler sig trygge ved dem.

Vi bemærker en positiv ordning og som kan bruges af andre, at der er en ordning med at de ældre kan følge gudstjenester direkte på alderdomshjemmet.

Utoqqaat illuat Qupanuk, Sisimiut

Alderdomshjemmet "Qupanuk" blev bygget i 1983 og senere i 2016 udvidet, der er i dag plads til 42 beboere, hvortil der er en aflastningsplads.

Rummene i alderdomshjemmet er fordelt i afdelinger, nemlig til plejekrævende, demente og beslyttet enhed.

Ikke mindre end 10 beboere på alderdomshjemmet har ønsket individuelle samtaler under vores besøg, og vi havde samtale med dem alle.

De ældres budskab samlet set drejer sig mere om deres mad, da de alle nævnte spiseforholdene.

Under vores individuelle samtaler samt under vores fællesmøde, fremkom samtlige deltagere med ønske om ændring af kostforholdene. De savner alle grønlandske fødevarer, som de er vant til fra barndommen.

En gang har de fået lov til at hjælpe i køkkenet, hvilket de husker som noget glædeligt, de fremkom med ønsker om at sådanne muligheder bør ske oftere.

De ældre er bedrøvede over at de ofte mister deres tøj, som er forsvundet i forbindelse med tøjvask.

De savner også de traditionelle grønlandske vaner, glædesdans, gramskastning under højtider er nogle af de ting de savner.

Når man er blevet gammel, kan dagen føles som meget lang, derfor er lytning af KNR's udsendelser meget udpræget, de savner spændende fortællinger, udsendelser der har indhold, og klare informationsformidlinger. Bogoplæsningsudsendelser, da svagsynede kun har mulighed for at lytte og derfor er radioudsendelser meget værdifuldt for dem. De nævner også at man som gammen også kan have svækket hørelse og at det påvirker lydfornemmelsen, derfor ønsker de også at der er meningsfyldte og gode udsendelser fra KNR TV, som ikke blot er genudsendelser.

De ældre beboere fortæller med glæde at de er omgivet af stabile og velarbejdende personale. Personalet er også ikke tilbageholdende med underholdning og aktiviteter.

De ældre fortæller også at de er meget glade for at få besøg af børnehavebørn, de er glade for at der kommer musikere og giver dem koncert og dans, som giver gnist hos samtlige ældre, som gerne danser efter evne.

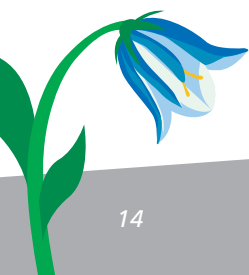
De fortæller også at de fortæller børnene der kommer og besøger dem om hvad der skete i de gode gamle dage.

En af de glædelige ting vi også bemærker er at de ældre beboere med glædelig udstråling fortæller at de er meget glade for at de griller og laver mad udenfor alderdomshjemmet, da det har enorm betydning og værdifuldt for dem.

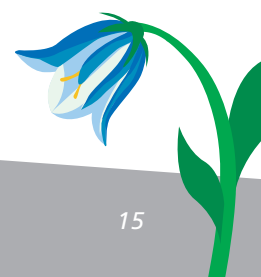
De fortæller også at de ser frem til bådture, da de tager på udflugt og laver mad fra ildsted.

De fortæller også med glæde om muligheden for ture på kulturhuset Taseralik samt på cafétur på Søma.

De fortæller med taknemlighed at de har gode beskæftigelser på aktivitetsafdelingen. De har også en lille køkken, hvor de selv kan lave mad, og de udtrykker at det ville det være godt, hvis der var en fra personalet som kunne hjælpe til.

Slutteligt fortæller beboerne med glæde at de er meget taknemlige for at de ved behov kan have nære pårørende på overnatning på deres værelse, ligesom der er mulighed for at deres nære pårørende mod betaling kan spise med på alderdomshjemmet, og at de i julen har mulighed for at spise med gratis.

Følgende overordnede budskaber kom de ældre, der har ønsket individuelle samtaler med;

Jeg bemærker at personalet utålmodigt venter på at vores gæster går om aftenen, det føles ydmygende.

Det er beklageligt at personalet ikke kan spise sammen med os, det ville give os større appetit, hvis de kunne sidde sammen med os og spise sammen med os.

Vi savner lederen af alderdomshjemmet, vedkommende kunne besøge os om morgenen, og det er beklageligt at vi ikke ser lederen under fælles begivenheder.

Jeg føler mig magtesløs når jeg ved behov ikke kan nå snoren til alarmklokken, nogle gange er jeg tørstig men kan heller ikke nå vandkruset, det er anstrengende for mig.

Jeg kan ikke længere sørge for mig selv og er afhængig af hjælp, og jeg er ikke glad for at blive lagt i seng meget tidligt, da aftenen og natten føles meget lang.

Vi ældre mangler nogen at tale med, da personalet har travlt og tiden er knap.

Ved behov for opfølgning i bestemte sager gennemfører jeg samtaler med personalet uden ophold, og efterfølgende afrapporterer jeg til de rette myndigheder. Jeg rapporterer konkrete sager ved bekymringssager og i henhold til min anmeldelsespligt, derudover kan jeg, som opfølgning på de ældres egne beretninger og når jeg mener de ældre har brug for at få hjælp til opstart af sager lave indberetninger som følge af deres henvendelse.

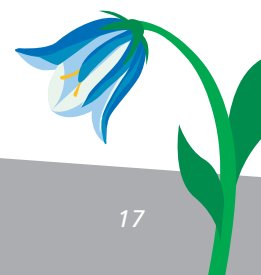
Behov for samtale med personalet, behov for indberetninger, samt behov for anmeldelser kan opstå, herunder viser jeg følgende eksempler;

- Jeg kom ind til en 80-årig beboer, der ikke er i stand til at hjælpe sig selv og som er sengeliggende, vedkommendes ben er lammet, og vedkommende er kraftesløs. Alarmklokken hænger på væggen, den ældre kan ikke nå snoren til alarmklokken der hænger bag ved sengen og 1 meter væk fra vedkommende, vedkommende kan ikke nå sin drikkekrus, da bordet også 1 meter væk fra vedkommende, så vedkommende har ikke mulighed for at tage kruset, vedkommende har ventet på at nogen kommer ind, og vedkommende har forsøgt at råbe efter hjælp, men på grund af svækket lyd, bliver vedkommende ikke hørt, jeg kom ind til vedkommende ca. kl. 10:15.
- Jeg kommer ind til en 90-årig beboer, vedkommende beder ellers om at få stillet en rullestol til rådighed, men da vedkommende ikke får en rullestol til rådighed, er det endt med at familien til vedkommende har købt en rullestol, så vedkommende kan komme på besøg hos sin familie.
Vedkommende er heller ikke blevet informeret om muligheden for at have overnattende gæster og ønsker mere information om mulighed for overnattende gæster i tilfælde af alvorlige sygdomsforløb, ligesom vedkommende ikke er blevet informeret om at gæster mod betaling kan spise med på alderdomshjemmet.
- Jeg kom ind til en 74-årig beboer. Vedkommende nægtede ellers at flytte ind til alderdomshjemmet, og føler sig tvunget til at bo på alderdomshjemmet. Vedkommende klager over maden på alderdomshjemmet, da der bliver serveret upassende mad til de ældre, som eksempel nævner vedkommende at der for det meste bliver serveret grisekød, kyllinger, gullash og millionbøf. Når der serveres fisk, er det aldrig nok, da der bliver lavet alt for små mængder mad af fisk, nogle dage for de serveret "risengrød" som varm ret.
- Jeg kom ind til en 84-årig beboer, som er helt og aldeles træt af den mad de får serveret, vedkommende kan ikke forstå hvorfor de ældre beboere ikke bliver taget med på råd om hvad der skal spises på alderdomshjemmet.
- En 84-årig beboer savner en bibleotek på alderdomshjemmet, da vedkommende er svagtseende har vedkommende ellers behov for at få oplæsning. Vedkommende fortæller os at vedkommende ikke ser TV, da vedkommende er svagtseende.
Vedkommende ville gerne give en god ide videre, nemlig at der bliver etableret en lille kiosk på alderdomshjemmet, da næsten alle beboere sjældent kommer ud på grund af svækkede ben.
- Jeg kom ind til en 72-årig beboer, vedkommende efterspørger sine pensionsopgørelser, da de ikke bliver afleveret til rette vedkommende, vedkommende vil gerne have klare informationer.
- Jeg kom ind til en 75-årig beboer, der har blåt mærke på armen efter at en bofælle på alderdomshjemmet har slået vedkommende, vedkommende føler sig magtesløs og mangler nogen at tale med.
- Jeg kom ind til en 79-årig beboer der lider af Parkinson, vedkommende har boet på alderdomshjemmet i 5 år.

Vedkommende begyndte at græde da jeg kom ind, da vedkommende ikke får nogen besøg, og har ingen familie i Sisimiut.

Jeg bemærker at vedkommende har meget på hjertet som vedkommende gerne vil komme ud med, vedkommende er åndsfrisk selvom det kan ses på vedkommendes krop at vedkommende er fysisk syg, vedkommende fortæller mig at vedkommende bliver serviceret som om vedkommende var dement og vedkommende er utilfreds med det, vedkommende føler at personalet taler til vedkommende, som var det et barn, vedkommende understreger at dette sker til trods for at vedkommende har værdighed og gerne vil behandles som et voksent menneske.

Vedkommende føler sig nedværdiget og eftersom vedkommende nøje holder øje med sin medicin har vedkommende i flere tilfælde oplevet at blive fejlmedicineret.

Vedkommende fortæller om de får serveret mad af ringe kvalitet, og hvis det var op til vedkommende skulle de spise grønlandsk mad oftere.

Vedkommende fortæller også at vedkommende ellers skal motioneres men at der kun bliver afsat 3 minutter til motion, vedkommende synes det er for lidt.

Den ældre fortæller også at vedkommendes billeder som er meget værdifuld for vedkommende efter adskillige år ikke er blevet hængt på vedkommendes vægge, billederne er gemt af vejen, selvom ønsket er at de skal stå fremme, og da værelset er vedkommendes hjem er det ellers vigtigt for vedkommende at billederne er fremme.

Den ældre er meget taknemlig for at nogen kommer og besøger vedkommende, og vedkommende ønsker inderligt at der bliver gjort noget ved vedkommendes budskaber.

Respektfuld besøg hos de ældre beboere uden tidspres, giver også anledning til smil, vi vil her gerne fortælle om en oplevelse under vores rejse og som gav os smil på læberne:

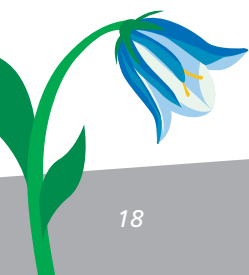
Min rejsefælle (AR) kom ind til en dement beboer. (AR var ikke klar over at vedkommende er dement) Det var den ældre beboer der tog AR i hænderne og ville gerne invitere AR til sit værelse, og vedkommende bad AR om at kikke ud af vinduet.

Den ældre beboer bad AR at se flaget der var hejst udenfor alderdomshjemmet, men AR var ikke opmærksom på at "aappalaartoq" er dialekt og betegnelse for flag og svarede den ældre; Haapalaaq? AR tænkte hurtigt, at den ældre måtte være fra Narsaq?

Den ældre fortsatte med at fortælle at vedkommende havde fødselsdag, AR ønskede vedkommende tillykke og spurgte; har du fødselsdag? Den ældre svarede igen Ha..hvad for noget? De talte forbi hinanden og på den måde fandt AR at vedkommende var dement.

En sød lille historie fra virkeligheden og som viser at dialekter kan skabe sjove misforståelser.

Det sluttede således: jeg sagde til vedkommende jeg besøgte at "du har flot tøj på og det klær dig", så vedkommende fik travlt med at have fødselsdag, fordi vedkommende havde set flaget udenfor. Det fik os senere til at smile af det lille optrin.

Aldreorganisationen Kattuffik Utoqqaat Nipaats generalforsamling samt andre arrangementer vi deltog i.

3. juni 2024 mandag, de delegerede ankommer, og skal bo på Knud Rasmussens Højskole. Der er velkomst og gensynshilsner.

4. juni 2024 tirsdag, nal. 09:00 fælles gudstjeneste. Efter klokkeklang og efter ni klokkeslag ankommer de delegerede med flag.

4. juni 2024 tirsdag, kl. 10:00 - 12:00, departementet for sociale anliggender præsenterer ældrestrategien.

Samme dag kl. 13:00 – 15:00, departementet præsenterer den kommende ældrelov.

5. juni 2024, generalforsamlingen

Nal. 09:00 flaget foldes ud

1. minut stiled, for at mindes ældre der er afdøde ved døden.

Åbning, velkomst

Kasper Larsen holder åbningstale.

Borgmester i Qeqqata Kommunia, Malik Berthelsen, holder velkomsttale

Erik Jensen, holder tale op vegne af Naalakkersuisut.

Ældretalsmand Kiista P. Isaksen, holder tale

Generalforsamlingen foregik således;

Valg af ordstyrer

Optælling af de stemmeberettigede

Godkendelse af dagsorden

Fælles sang

Hovedbestyrelsens beretning

Præsentation af regnskab

Middagspause

Beslutning om kontingent

Behandling af medlemsforslag

Drøftelse af hvor næste generalforsamling skal finde sted, dette skal beslattes af hovedbestyrelsen

Valg af ny hovedbestyrelse

Formand, kasserer, sekretær, valg af 3 bestyrelsesmedlemmer • 3 næste indsættes som suppleanter

Valg af revisor

6. juni 2024, torsdag, den nye hovedbestyrelses dag på Knud Rasmussen Højskolen

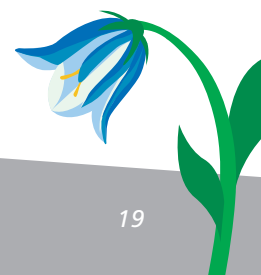
➔ Drøftelse af vedtagne dagsordenspunkter

➔ Arbejdsfordeling

➔ Fordeling af ansvar

Hovedbestyrelsen fik mulighed for at uddelegere arbejdsopgaver som generalforsamlingen havde vedtaget som målsætninger.

7. juni 2024, fredag kl. 10:00 besøg hos Kalaallisuuliornermik ilinniarfik (nationaldragtskolen).

Kattuffik Utoqqaat Nipaat, ældreorganisationens generalforsamling;

De delegerede kom fra de fleste byer i landet, kun undtaget Kangaatsiaq, Tasiilaq og Ittoqqortoormiut, de 26 delegerede afholdte generalforsamlingen på to dage.

Generalforsamlingen blev afholdt med god stemning og var indholdsrigt, der blev fremhævet gode forhold som de ældre oplever langs kysten, udfordringer som kræver fælles indsats, og forhold som de lokale for-
eninger skal arbejde for.

Kattuffik Utoqqaat Nipaat, de ældres organisation, der har en stor betydning, og som er samlende kraft, ønskes ledet klart og med styrke af de delegerede, dertil blev de økonomiske udfordringer drøftet. Organisationen kæmper med krævende indsamlinger, de får afslag på deres ansøgninger om økonomisk støtte og tilskud, de bruger mange kræfter på vedholdende forsøg på at få økonomisk opbakning, de bruger kræfter på dialog, og konstaterede at det er vigtigt at bestyrelsen har tålmodighed i sit arbejde. Men heldigvis har Grønlands Selvstyre samt Tips & Lotto-midler givet ældreorganisationen økonomisk støtte, så generalforsamlingen kunne afholdes.

Det at arbejde i en bestyrelse er hårdt og tidskrævende arbejde, teknologien er i rivende udvikling og kræver at man vedligeholder og udvikler kundskaber indenfor teknologien, blev det drøftet hvordan det kan realiseres og hvilke muligheder der er, dertil har jeg tilbudt at være med til arbejdet, hvilket de delegerede tog godt imod.

Myndighederne, de udøvende myndigheder, eksempelvis kommunerne har svært ved at leve op til de lovhjælmede forpligtigelser og som giver udfordringer for de ældre blev frøftet indgående af de delegerede. Dertil blev følgende drøftet;

Pensionsændringen som endnu ikke er fuldt ud implementeret nogle steder og som endnu ikke er kommet i orden for nogle pensionister.

De varierede kommunale skatter, som fører til at de ældre får forskellige pensioner. Ønsket om at pensionister skal slippe for at betale skat.

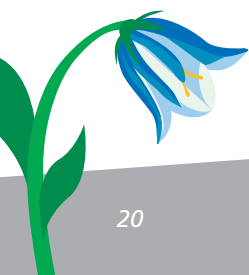
Overalt i landet er priserne skyhøje og de ældre er udfordret af priserne i forhold til deres pension.

Svære betingelser når man bor på bygderne, der er mange udfordringer forbundet dertil. Derudover blev følgende udfordringer drøftet;

- Svære betingelser for at kunne rejse internt i landet,
- Billetpriser der er alt for høje
- I Qaanaaq bliver alderdomshjemmet brugt som en forlængelse af sygehuset til alvorligt syge patienter, når sygehuset lukker om aftenen bliver alderdomshjemmet Utoqqarmiut også brugt som sygehus, hvilket fører til at de ældre beboere og deres pårørende føler ydmyghed.
- De kommunale besparelser som de ældre også i større omfang mærker,
- Ønsket om at de folkevalgte seriøst arbejder for de ældre,
- Kommuner og de folkevalgte glemmer ofte de afsides beliggende områder når de lancerer deres målsætninger
- Alt for få medarbejdere på hjemmeplejen og støtteordningen, der er stort behov for at løfte hjemmeplejen, de meget forskellige ordninger på området bør udlignes så de ældre har ligelige vilkår.

Den nye hovedbestyrelse tog opgaverne til sig, andre punkter som ikke var på dagsordenen blev også henvist til den nye bestyrelse.

Et af ønskerne var at organisationens generalforsamlinger skal afholdes hvert andet år, det blev drøftet og der blev holdt afstemning og truffet beslutning om at generalforsamlingen skal afholdes hvert tredje år.

Ligeledes blev kontingentens størrelse drøftet og ved afstemning blev det ved flertal besluttet at medlemsforeninger i byerne skal betale kr. 4.000,00 årligt mens byderne skal betale kr. 1.500,00, det sidste ligeledes besluttet ved flertal.

Hvor den næste generalforsamling skal afholdes blev ikke besluttet, samtlige delegerede tilsluttede sig forslaget til at den nye hovedbestyrelse efter undersøgelser skal beslutte hvor næste generalforsamling skal finde sted.

Valg af hovedbestyrelse:

Formandsvalg:

Jens Johansen fra Sisimiut stillede op som formand, der var ingen modkandidater, så han blev valgt som formand ved klapsalver.

Valg af kasserer:

To opstillede som kasserer, ved afstemning blev Nivi Brandt Sisimiut, genvalgt som kasserer.

Valg af sekretær:

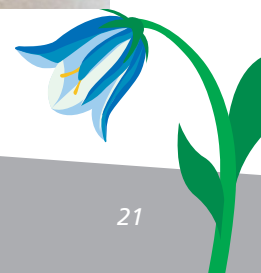
To opstillede som sekretær, ved afstemningen blev H. Jørgen Berthelsen valgt som sekretær.

Flere stillede op som bestyrelsesmedlemmer: Ud af dem blev Peter Andreassen Qasigiannnguit, Kasper Larsen Ilulissaat, samt Karl Hansen Qasigiannnguit valgt som bestyrelsesmedlemmer.

Suppeanter blev følgende;

Ovesine Hansen Aasiaat, Peter Petersen Paamiut, samt Åge Jakobsen Nanortalik blev valgt som suppeanter.

Hvis et af suppeanterne trækker sig kommer Arnaliit Simonsen Qaqortoq ind som suppeant.

Hjemmehjælp, I Sisimiut og Maniitsoq

Forud for møder med borgere, de ældre og deres pårørende er der blevet afholdt møder med myndigheder og daglige ledere, hvortil de også fik mulighed for at fremkomme med udtalelser, og give informationer om forholdene.

De informationer vi fik, vil vi opsummere som følgende:

I Sisimiut er der velfungerende hjemmehjælpsordning, men i Maniitsoq er det anderledes. Vi erfarer at der i Maniitsoq er store udfordringer med arbejdskraft indenfor hjemmehjælpen og vi erfarer at medarbejdere at der også er gode og stabile medarbejdere.

Vi erfarer at man i Sisimiut og Maniitsoq sørger for gode hjemmehjælpsforhold i henhold til de ældres behov, hjemmehjælperne skifter gardiner og sengebetræk, og ved behov bliver vinduerne også vasket.

For at fastholde personalet arbejder ledelsen for gode vilkår, ligesom de arbejder for at mindske sygefravær, det er igennem en god ledelsesindsats succesfuldt. At rose velfungerende og stabile medarbejdere er væg-tet højt.

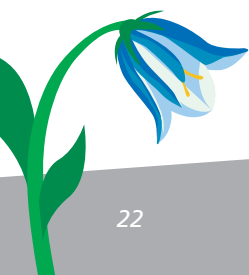
Tilsyn med ældre der har behov er en mulighed i Sisimiut, frem til 22.30 om aftenen, og ved akut behov på døgndrift.

Kommunen finder det vigtigt og arbejder for at lederne på hjemmehjælpsafdelingen har kompetencegivende kurser, og ligeledes findes det vigtigt at ledere har uddannelsesbaggrund når de bliver ansat.

Fra Maniitsoq understreges det at der arbejdes med personen der skal hjælpes i centrum og i samarbejde med de pårørende bliver der udført statusrporter, og at dette bliver gennemført mellem en til to måneder og i samarbejde med de pårørende.

De ældres egne evner bliver respekteret, og kun når de ældre ikke længere er i stand til at varetage eget liv, kommer flytning til alderdomshjem aktuel.

Samlet set er der et godt samarbejde med sundhedsvæsenet, hvor kommunen og sundhedsvæsenet sørger for at den ældre er i centrum. Det findes ligeledes vigtigt at de pårørende til. Den ældre også deltager i processen, hvis muligheden er til stede.

Vi besøgte en hjemmehjælpsbruger på 79 år, som er blevet alene i vedkommendes hjem

Vi ville gerne besøge en hjemmehjælpsbruger i Sisimiut, og heldigvis lykkedes det os at komme på besøg, huset vi kom ind til var behagelig ryddelig og hyggelig. Vores vært fortalte os med glæde at hjemmehjælpepersonalet er gode, troværdige og velarbejdende, ligesom de er redelige og ærbødige. Den 79-årige mener dog at der er for få ugentlige timer til hjemmehjælpen, at det kan være ensomt, og der kan gå dage uden at vedkommende taler med nogen, og at vedkommende nogle gange hellere vil tale med hjemmehjælperen når de møder op.

Den 79-årige er bruger af rollator, og når vedkommende skal i byen, må vedkommende køre i taxa, når vedkommende skal på indkøb sammen med hjemmehjælperen.

Hjemmehjælperne vasker gulv både inde i stuen og på badeværelset samt køkkenet, de skifter også sengebetræk samt gardiner ved behov, ligesom de ved behov kan vaske vinduer.

Når vedkommende har familiebesøg udefra melder vedkommende det til hjemmehjælpskontoret, og kan selv beslutte om hvorvidt vedkommende vil holde en pause med hjemmehjælpen, men at hjemmehjælperne ikke er forhindrede i at udføre deres arbejde uhindret selvom der er gæster i huset.

Vedkommende har tidligere benyttet sig af dagtilbuddet "Dagcenter", men at det nu er meget sjældent, vedkommende ønsker ellers at dagtilbuddet bliver flyttet fra alderdomshjemmet, fordi vedkommende synes det er synd for de ældre der bor på alderdimshjemmet, og fordi det er svært for vedkommende at se sine venner og pårørende der ikke længere er i stand til at klare sig selv.

Den 79-årige laver håndarbejde og ville gerne have et sted hvor ældre kan mødes, primært med ønske om at komme i tale med nogen og for at se andre mennesker.

Rettigheder

Hjemmestyrets bekendtgørelse om hjemmehjælp, i medfør af § 20, stk. 3 i landstingsforordning nr. 10 af 10. november 1982 om hjælp fra det offentlige fastsættes:

§ 1. Iværksættelse af hjemmehjælp kan finde sted på baggrund af såvel sociale som helbreds-mæssige årsager efter henvisning fra en af følgende personalegrupper:

- a) ansatte i sundhedssektoren
- b) ansatte ved de sociale myndigheder.

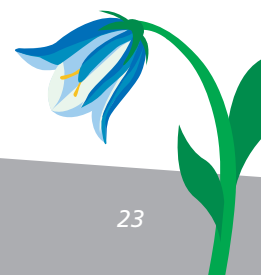
Stk. 2. Hjemmehjælp kan endvidere søges af personer og familier, der selv skønner at have behov herfor.

Hjemmehjælp

Hjemmehjælp er personlig hjælp og pleje i eget hjem, der er baseret på dine behov og ikke på din alder. Det kan for eksempel være hjælp til bad og hygiejne samt praktisk bistand med rengøring, indkøb og tøjvask. Hjemmehjælpen tilbyder også en madordning, hvor du kan købe et varmt måltid mad fra kommunens plejehjem og få det bragt til døren.

Formålene med hjemmehjælpen er at:

- Du kan blive længst muligt i eget hjem og under egnede forhold
- Sikre dig en tryk tilværelse i egne rammer
- Du kan blive i lokale omgivelser og opretholde det lokale netværk og tætte relationer til familie og venner.

Samtlige deltagere i vores samtaler, de ældre, deres pårørende og medarbejdere er anonymiseret

Af hensyn til vores tavshedspligt har vi ikke nævnt navne på de ældre, deres pårørende og andre vi har haft møder og samtaler med under vores orienteringsrejse og i vores rejserapport er anonymiseret.

I vores arbejde som ældretalsmandsinstitution er det vores politik at holde vores kilder anonyme. I bestemte arbejdsopgaver og når der er behov for opfølgning, sørger vi for at indberette disse konkrete sager til de rette instanser.

Det er bydende nødvendigt at de ældres, deres pårørendes og borgenes henvendelser, hvis de gerne vil gøre opmærksom på forhold eller hvis de gerne vil have råd og vejledning af ældretalsmanden, bliver behandlet anonymt. Det vigtigste er at lytte til de ældre når de fortæller om deres forhold og lytte til deres budskaber.

Ved henvendelser bliver der ikke lavet referater, men når der rettes opmærksomhed på vigtige ting bliver der noteret. Grunden til at vi holder vores kilder anonyme er at de enkelte ældre skal føle sig trygge når de henvender sig til eller taler med ældretalsmanden.

Inklusion af ældre:

Når man taler med ældre er det vigtigt at udvise respekt og værdighed og med afsæt i de ældres rettigheder. Der skal arbejdes for at inkludere de ældre, det er dem der har rettigheder. Ved inklusion skal det sikres at de ældre respekteres, at adressere de ældres status og behov og at give mulighed for at de relevante instanser kommer med løsninger og opfølgning på sagens kerne.

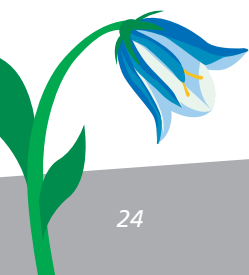
De ældre ved selv i høj grad hvor deres status og deres livsvilkår ligger, og ved at spørge de ældre får vi direkte oplysninger, og vi kan derfra få indblik i hvordan de ældre gerne vil have deres udfordringer løst.

En anden vigtig ting er de ældres pårørende og nære relationer, da de ved hvordan deres ældste har det. Det er ligeledes vigtigt at være i dialog med myndighederne, da det er dem der har ansvar for at handle når ældre har behov for konkrete hjælpeforanstaltninger.

Vi skal huske på at de ældre med deres følelser kan give udtryk for glæde og utilfredshed kan sætte ord på deres udfordringer og det kan ske på forskellige måder. Og det at spørge ældre om deres styn og tanker er at udvise respekt for de ældre.

Der er ingen tvivl om at vi har behov for koordineret indsats for at inkludere de ældres familier og nære pårørende og dette i samråd med de ældre for at styrke de ældres livskvalitet.

Det bliver iblandt beboerne på alderdomshjemmene og beboerne på ældreboligerne efterlyst ordninger med besøg, derfor skal jeg opfordre til at de udfordringer der i nærværende rejserapport bliver omtalt og som fordrer til handling og realisering også bliver taget op.

Personer med handicap og demente borgere under 67 år og som bor på alderdomshjemmene

I løbet af august 2024, har vi rettet telefoniske henvendelser samt ved henvendelser via mail til landets alderdomshjemme for at bede om tal på hvor mange beboere der opholder sig på alderdomshjemmene er under 67 år, som enten er personer med handicap og demente, desværre har vi fået mangelfulde informationer og vi fremlægger derfor kun de informationer vi hidtil har fået;

Fakta

Borgere under 67 år med handicap og demente som bor på alderdomshjemmene

Avannaata Kommunia, i alt: 9

Antal demente: 16

Vi har desværre ikke fået tal fra Ilulissat samt Qaannaaq

Kommune Qeqertalik, i alt: 2

Antal demente: 10

Vi har desværre ikke fået tal fra Qasigiannnguit samt Aasiaat

Qeqqata Kommunia, i alt: 4

Antal demente: 31

Kommuneqarfik Sermersooq, i alt: 4

Antal demente: 19

Vi har desværre ikke fået tal fra Nuuk samt Nuussuaq

Kommuni Kujalleq, i alt: 6

Antal demente: 26

Borgere under 67 år med handicap der bor på alderdomshjemmene, i alt: 25

Demente som bor på alderdomshjemmene i alt: 102

Fakta

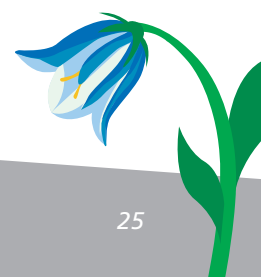
Landstingsforordning om ældreinstitutioner mv.

I medfør af § 2 i lov nr. 580 af 29. november 1978 for Grønland om arbejds- og socialvæsenet fastsættes:

Almindelige betingelser for flytning til ældreinstitution mv.

§ 1. Pensionister, der ikke kan klare sig i eget hjem, kan søge om flytning til kommunal ældreinstitution.

Stk. 2. Pensionister med behov for pleje og omsorg i et omfang, der ikke kan opfyldes på kommunal ældreinstitution, kan søge om flytning til institution under sundhedsvæsenet.

Formidling til myndigheder, Kommunens reaktion

Da alle planer for orienteringsrejsen i mit egenskab som ældretalsmand var tilendebragt, afsluttede jeg mit besøg med at bringe hvad jeg fandt som sager af hastende karakter til de rette politiske og administrative myndigheder i Qeqqata Kommunia, ligesom jeg formidlede kritikpunkter samt ros.

Det gjorde vi i forhold til de beretninger som de ældre selv kom frem med, ligesom vi på denne måde gerne ville sikre at der handles på alle punkter som vi har fundet hastende i forhold til den hjælp der bliver efterlyst.

Vores rejserapport indeholder en konkret sag der ikke kan vente med at blive løst, et konkret problem som jeg stødte på under vores rejse. Grundet sagens hastende karakter valgte jeg i første omgang at orientere kommunen om sagen, og efterfølgende sendte jeg Qeqqata Kommunia sagen i papirform.

Fakta

Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap, nr. 13, 12. Juni 2019

Kapitel 5

Underretning

Almindelig underretningspligt

§ 32. Enhver borger har pligt til at underrette kommunalbestyrelsen, hvis borgeren får kendskab til, at en person med handicap lever under forhold, der bringer dennes trivsel, sundhed eller udvikling i fare.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal inden 1 uge efter modtagelsen af en underretning sende en skriftlig kvittering til borgeren om, at underretningen er modtaget.

Skærpet underretningspligt

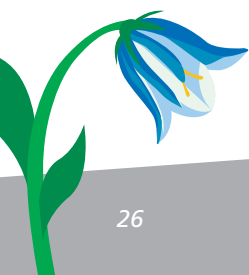
§ 33. Ansatte i social-, sundheds- og uddannelsessektoren har en skærpet pligt til straks at underrette kommunalbestyrelsen, når den ansatte i forbindelse med udøvelsen af sit professionelle virke bliver bekendt med eller har grund til at antage, at en person med handicap har behov for støtte. Samme underretningspligt gælder borgere med hverv, der hviler på offentligt valg eller borgerligt ombud.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal inden 1 uge efter modtagelsen af en underretning sende en skriftlig kvittering til den underrettende ansatte om, at underretningen er modtaget.

De ældre er ikke så bevægelige som de var engang ligesom de ikke længere er på arbejdsmarkedet, de er blevet svagelige på forskellige punkter og har behov for hjælp.

Tallene har vist at plejekrævende ældre og derudover de demente som har brug for hjælp på døgndrift bliver flere og flere, samtidigt med at der er tiltagende mangel på arbejdskraft der kan løse opgaven. Der kan ikke ventes på handling da behovet er tiltagende.

Vi bemærker at Qeqqata Kommunia har velvilje til at handle for at mindske behovet for arbejdskraft, og at kommunen gør sit til for at finde holdbare løsninger.

Konklusion:

De ældre i vort land bliver flere, det er derfor bydende nødvendigt at arbejde for at fremme de ældres sundhed, det er også bydende nødvendigt at alle myndigheder der skal handle også vægter at tage udgangspunkt i de behov, ønsker og muligheder for at fremme de ældres vilkår. Og når der er tiltag på ældreområdet er det vigtigt at inkludere de ældre, deres pårørende og de ansatte på ældreområdet.

De ældre er en stor del af samfundets styrke, de har blandt andet kundskaber og viden om vores kultur og vi bør være bedre til at benytte os af de ældre som ressourcer.

Vi har behov for at handle med omtanke når vi som et samfund går igennem udfordringer. Vi har i dag brug for alle kræfter på arbejdsmarkedet og vil få behov for endnu flere kræfter.

Kommunerne har ansvar for at sikre ældre boliger og plejekrævende ældre plads på alderdomshjemmene, at sørge for at der er handicapvenlige boliger, og ikke mindst at der er tilstrækkelig arbejdskraft til disse grupper.

Vi må og skal bane vej for at hæve vores uddannelsesniveau også for at sikre at den fremtidige arbejdskraft.

I dag og i fremtiden har vi behov for kyndige hænder på arbejdsmarkedet. At styrke arbejdskraften er en meget vigtig opgave som samfund.

Der er overalt behov for arbejdskraft der beskæftiger sig med mennesker, de ældre er parat til at være med til at drøfte hvorvidt tilkaldt arbejdskraft udefra kan være med til at mindske arbejdskraftsbehovet.

Overordnet set er det vigtigste for de ældre at få god service, og at der sikres arbejdskraft der kan imødekomme deres behov.

For de ældre og deres identitet, værdier og livskvalitet er muligheden for at kunne spise grønlandsk mad en meget vigtig del, for samtlige ældre vi har talt med og uden undtagelse fortæller om at de mangler at få mulighed for at spise grønlandsk mad.

I denne orienteringsrejse har ikke mindre end 150 deltaget velvilligt i vores møder og besøg, det viser at der iblandt befolkningen er stor interesse for at tage del i debatten om de ældres vilkår og være med til at få realiseret de ældres behov, her skal også nævnes myndigheder, private, organisationer og foreninger m.m. i forhold til behovet for råd og vejledning.

De ældre efterlyser større og bedre oplysning om deres rettigheder, manges kendskab til muligheder for hjælp er mangelfuld. Der ønskes at myndigheder herunder også kommunale myndigheder fremkommer med klare og forståelige oplysninger til de ældre om deres rettigheder. Hertil også klare og tydelige oplysninger om muligheder ved henvendelse til det offentlige, når der søges om hjælp fra de ældre.

Med hensyn til boligsikring er der vidt forskellige rettigheder mellem dem der bor i eget hjem og dem der bor til leje hos det offentlige og der efterlyses mere retfærdige løsninger. Dette vil kunne bane vej for lettelser i de ældres vilkår og hverdag, begrundes det.

De ældres husleje kan variere meget, og der efterlyses mere retfærdige løsninger, så man derved kan frigive midler til behovene i dagligdagen.

Jeg vil afslutte konklusionen med de ældres budskab: Når vi har haft et langt arbejdsliv, må vi også have grund til at glæde os til at blive ældre og blive pensioneret med værdighed.

